

Fővárosi Ítéltábla

7.Pf.20.347/2022/7.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Koruhely Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Koruhely Péter ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek – a Dr. Adamkó Ügyvédi Iroda (Cím1, ügyintéző: dr. Adamkó Erna ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2022. március 17. napján kelt 27.P.20.242/2020/57. számú ítélete ellen a felperes részéről 58. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (Kétszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 853.416 (Nyolcszázötvenháromezer-négyszáztizenhat) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az autóbuszvezetőként dolgozó felperes 2011. június 9-én munkája közben megrándította a nyakát, amikor kátyúba hajtott. Ezt követően a jobb felső végtagba sugárzó fájdalom, valamint a jobb felső végtagból sugárzó zsibbadások miatt kivizsgálták; az elvégzett MR vizsgálat a CV-VI. nyaki csigolyáknál kétoldali ideggyököt nyomó porckorongsérvet (discus hernia) és térszűkületet okozó degeneratív eltéréseket ábrázolt. A felperes akkor ülőhelyzetben nyaki fájdalmakra panaszkodott, szúró jellegű fájdalmat érzett a karjaiban, ami kisugárzott a kézfejebe is. A panaszok megszüntetése érdekében 2011. december 15-én – nem az alperesnél, hanem más egészségügyi intézményben – porckorongsérv eltávolító műtétet (discectomia) végeztek.

[2] A felperes 2012. december 6-án a buszra való felszálláskor megcsúszott, és elesett, megütötte a gerincét, a nyakát és a kezét. Az alperes által kiállított ambuláns lap szerint a háti gerinc rándulását, húzódását, továbbá a váll és a felkar zúzódását szenvedte el; jobb vállának a mozgása beszűkült, a háti gerinc a VI-VII. csigolya magasságában nyomásra, ütögetésre érzékeny volt.

[3] A felperes 2013. március 19-én azzal a panasszal jelentkezett az alperes idegsebészeti szakrendelésén, hogy jobb kezének IV. és V. ujjja zsibbad, majd 2013. április 23-án ugyanezekkel a panaszokkal kereste fel a szakrendelést.

[4] A felperes 2017. július 23-án munkavégzés közben megütötte jobb könyökét; 2017. október 5-én az alperesnél eltávolították a jobb könyökén lévő könyökcsúcsi tömlőt (bursa).

[5] A felperest könyöktáji és kezujj zsibbadási panaszai miatt 2018 augusztusában más egészségügyi intézményben – nem az alperesnél – kezelték, ahol augusztus 6-án a kialakult jobb oldali „golfkönyök” (epicondylus medialis) műtéti ellátását végezték, amelynek során megváltoztatták a singcsonti ideg (nervus ulnaris) pozícióját, ezzel megszüntetve annak kompresszióját.

[6] A felperes módosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette az élet, testi épség és egészség sérthetetlenségéhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a betegsége kezelésével kapcsolatos feladatait megszegte. Kérte az alperes kötelezését 3.000.000 forint sérelemdíj és annak 2017. október 5. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére. Ezen felül jövedelempótló járadék címén 2017. október 5. napjától évente emelkedő összegű havi járadék megfizetésére tartott igényt.

[7] Előadta, hogy az alperesnél végzett műtét utáni ébredéskor azonnal jelezte a jobb keze kisujjában érzett zsibbadást, amely panaszai korábban nem jelentkeztek. Ezt a panaszát az idézte elő, hogy a műtét során megsértették a singcsonti ideget. Karjának, illetőleg kezének a károsodása miatt (a fogóerő csökkenése, a könyök és a csukló fájdalmassága stb.) korábbi munkakörét nem tudta ellátni, egészségügyi alkalmatlansága folytán munkáltatója 2020. szeptember 7-én megszüntette a munkaviszonyát.

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint a könyöktáji bursa eltávolítását célzó műtét rendben lezajlott, szövődmény nem jelentkezett, így a felperes később jelentkező panaszai nem állnak okozati összefüggésben az általa nyújtott egészségügyi ellátással.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 633.000 forint perköltséget, továbbá 691.749 forint szakértői költséget és 598.120 forint kereseti illetéket az állam javára.

[10] Döntésének jogi indokolása szerint a kirendelt szakértő aggálytalan szakvéleménye nem támasztja alá, hogy a felperes zsibbadásos panaszai okozati összefüggésben állnak az alperes által elvégzett műtéttel. A beavatkozás során ugyanis a singcsonti ideg nem került látótérbe, azt a műtéti bemetszés helyéről nem lehetett elérni; a 2018 augusztus 6-i műtéti feltárás pedig igazolja, hogy a singcsonti ideg sértetlen volt. A szakértők egyetértettek abban, hogy a 2011. évi nyaki gerincműtét óta rendszeresen visszatérő panaszokat a 2018 októberében igazolt könyök alagút szindróma okozhatta. A szakértői vélemény, illetőleg a szakértők szóbeli meghallgatása alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az okozati összefüggés fennállását nem bizonyította, az pedig nem állapítható meg, hogy az alperes felróhatóan járt el a felperes ellátása során.

[11] A felperes utólagos bizonyítási indítványával összefüggésben kifejtette: a felperes 2021. július 19-én átvette a szakvéleményt, de nem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 220. § (3) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőben terjesztette elő a szakvélemény cáfolatát célzó bizonyítási indítványát, noha a szakvéleményre észrevételeket tett. Utólagos bizonyítékként az időszakos, soron kívüli orvosi vizsgálati lapot jóval később, 2021. október 19. napján terjesztette elő, de még ekkor sem valószínűsítette sem az ellenbizonyítás szükségességének utólagos felismerhetőségét, sem a bizonyítási eszköz bizonyításra való alkalmasságát. Ennélfogva az utólagos bizonyítási indítványt, illetőleg az utólagosan megjelölt bizonyítékot a Pp. 220. § (2) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyta.

[12] A 2021. október 28-án előterjesztett újabb utólagos bizonyítással összefüggésben rámutatott: a felperes a becsatolt, a munkaalkalmassági vizsgálatok során készült dokumentációval a szakértői véleménynek azt a megállapítását kívánta cáfolni, hogy panaszai a 2011. évi gerincsérülésre vezethetők vissza. Ezekre a vizsgálati lapokra a felperes már az első alkalommal előterjesztett utólagos bizonyítási indítványában is hivatkozott, így már korábban felismerte az ellenbizonyítás utólagos lehetőségét, ezért elkésztettsége miatt a bizonyítási indítványt mellőzte. Emellett azt is kifejtette: a felperes nem valószínűsítette, hogy az utólag megjelölt bizonyítékok alkalmasak az ellenbizonyításra. Az a körülmény, hogy az alperesnél végzett műtétet követően a felperest alkalmatlannak minősítették, nem cáfolja azt a szakértői megállapítást, miszerint a felperes állapota a 2011-ben elszenvedett sérülés és az azt követően kialakult, 2018-ban igazolt könyök alagút szindróma következménye; a károsodás nem műtéti eredetű, hanem a létrejött traumatológiai események következménye.

[13] A felperes arra vonatkozó új tényállításait is figyelmen kívül hagyta, hogy az első és a második műtét között nem voltak panaszai. Ezeket az állításokat a felperes a 2021. október 28-i beadványában terjesztette elő, vagyis e tekintetben is elmulasztotta a szakértői vélemény kézhezvételétől számított 15 napos határidőt [Pp. 214. § (3)-(5) bekezdései].

[14] A 2022. február 7-én előterjesztett újabb utólagos bizonyítást – az ambuláns lapot, amelyre feljegyezték, hogy a könyöktájon a singcsonti ideg részleges károsodása véleményezhető – ugyancsak figyelmen kívül kellett hagynia, mivel azt is elkésztetten terjesztette elő a felperes. Megjegyezte: a traumatológiai szakrendelésen adott orvosi vélemény – ami a felperes megbízásából készített magánszakértői véleményre hivatkozott – egyébként sem lenne alkalmas az ellenbizonyításra, hiszen az nem utal az idegkárosodás műtéti eredetére.

[15] A Pp. 81. § (1) bekezdése, valamint a 83. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (Ükr.) 3. § (2) bekezdése alapján állapította meg.

[16] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes jelentett be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, és keresete maradéktalan teljesítését kérte. Igényt tartott ügyvédi költségének a megtérítésére, annak összegét a pertárgyérték 5%-ában jelölte meg azzal, hogy jogi képviselője nem tartozik áfa körbe.

[17] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság többszörösen jogellenesen utasította el utólagos bizonyítási indítványát, amellyel azt a szakértői megállapítást kívánta cáfolni, hogy a jelenlegi állapota a 2011-es gerincsérülés következménye. Fenntartotta, hogy a 2011. évi és a 2017. évi műtétek között tökéletes állapotban volt, minden munkaalkalmassági vizsgálaton megfelelt, panaszai a 2017. október 5-i műtét után jelentkeztek. Rámutatott: a szakvélemény benyújtását megelőzően az alperes nem tett olyan nyilatkozatot, hogy a 2011-es műtét okozati összefüggésben áll a 2017 októberi műtét utáni állapotával; erről csak a szakértői véleményből értesült. A munkaalkalmassági vizsgálatok dokumentumaival nem rendelkezett, azok a munkáltatójánál voltak, ezért magától értetődik, hogy be kellett szereznie azokat a vizsgálatokat végző társaságoktól. Miután az iratokat – a postai bélyegző szerint 2021. október 21-én – megkapta, azokat haladéktalanul becsatolta az elsőfokú bíróság részére. A tudomásra jutás szempontjából az iratok rendelkezésre állásának az időpontja számít, ehhez képest a bizonyítási indítványt a rendelkezésre álló 15 napos határidőn belül előterjesztette. Ezért nincs jelentősége annak, hogy ez a szakértői vélemény kézhezvételétől számítottan jóval 15 napon túl történt, ugyanis az iratok nem álltak a rendelkezésére.

[18] Hangsúlyozta: a munkavégzés ténye önmagában alátámasztja, az alperesnél végzett második műtét után került olyan állapotba, hogy alkalmatlanná vált a munkavégzésre mint buszsofőr. Ennek okán kérte a szakvélemény kiegészítését abban a kérdésben, hogy van-e okozati összefüggés az első műtét és a második műtét után kialakult állapota között annak tükrében, hogy a két műtét közötti munkaalkalmassági vizsgálatok mindegyikén alkalmasnak minősítették (panaszai nem voltak), a második műtét után pedig alkalmatlan lett a munkavégzésre.

[19] A 2022. február 7-én utólagosan előterjesztett bizonyítékkal kapcsolatban azt hangsúlyozta, hogy ez az orvosi irat néhány nappal a becsatolása előtt keletkezett, így nem értelmezhető az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának az a része, hogy azt több, mint 15 nappal a szakvélemény kézhezvételét követően terjesztette elő. Mindezzel az elsőfokú bíróság elzárta attól, hogy a perben jelentős tényeket bizonyítani tudja, ezzel megszegte a Pp. 6. §-ában foglalt kötelezettségét. Fenntartotta, hogy utólagos bizonyítási indítványai a szakértői vélemény kiegészítését is szükségessé teszik annak megállapítása érdekében, hogy keresetének a jogalapja fennáll.

[20] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Igényt tartott a fellebbezési eljárás során felmerülő ügyvédi

költségei megtérítésére, amelynek összegét az Ükr. 3. § (5) bekezdése alapján kérte megállapítani azzal, hogy jogi képviselője áfa fizetésére köteles.

[21] Vitatta, hogy az utólagos bizonyítás során megjelölt dokumentumok bizonyítékként való előterjesztését a szakvélemény megállapításai alapozták meg. Ezeket a dokumentumokat a felperesnek már a keresetlevél benyújtásakor elő kellett volna terjesztenie, de legkésőbb akkor, amikor az egészségügyi dokumentáció bekérése után a védekezését kiegészítette azzal, hogy a felperes által panaszolt tünetek a 2011-es nyakműtét következményei. Ezt a hivatkozását jóval a szakvélemény előterjesztését megelőzően előadta, ezért az utólagos bizonyítási indítvány még akkor is elkészett volna, ha azt a felperes a szakvélemény kézhezvételétől számított 15 napon belül előterjeszti.

[22] Rámutatott: a felperes nem volt elzárva attól, hogy a 15 napos határidőben indítványt tegyen a munkaalkalmassági vizsgálatok dokumentációjának beszerzésére, az indítvány megtételét nem hátráltathatta az a körülmény, hogy a vizsgálati lapok nem álltak rendelkezésére.

[23] Álláspontja szerint ezek az iratok egyébként sem lettek volna alkalmasak a szakvélemények megállapításainak a cáfolatára, a szakértő ugyanis megnézte a dokumentációt, és azokban az szerepel, hogy a felperes pszichés okokból vált alkalmatlanná; ez pedig nem olyan ok, amely összefüggésbe hozható a második műtéttel. Hangsúlyozta: a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján a szakértők biztonsággal meg tudták állapítani, hogy a felperes jelenlegi állapota és munkaképtelensége nem az intézményében elvégzett második műtéttel áll okozati összefüggésben. Ebből következően az utólagos bizonyítás engedélyezése sem vezetett volna más tartalmú szakvéleményre.

[24] A felek egyike sem kérte tárgyalás tartását, a Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.

[25] A felperes fellebbezése megalapozatlan.

[26] Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást felderítette, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla egyetértett. Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla – annak szükségtelen megismétlése nélkül – visszautal az elsőfokú bíróság helytálló okfejtésére, amit a felperes fellebbezésére figyelemmel kiegészít a következőkkel.

[27] A felperes keresetében sérelemdíj és vagyoni kártérítés iránt lépett fel igénnyel, amely igények elbírálására az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 244. § (2) bekezdésének utaló szabálya szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) szerződésen kívül okozott kárért való (deliktuális) felelősségre, valamint a személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. A sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének a szankciói közé tartozik; a Ptk. 2:52. § (2)

bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. A kártérítési felelősség Ptk. 6:519. §-ában foglalt szabálya a következő: aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni; mentesül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható. A bizonyítási kötelezettség a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a bizonyítottsághoz fűződő érdekeltég alapján oszlik meg a felek között, így a kár (személyiségi jogi sérelem) bekövetkezése, valamint ennek az egészségügyi ellátással való okozati összefüggése tekintetében a bizonyító fél a felperes, míg a felróhatóság hiánya tekintetében a bizonyító fél az alperes. A felróhatóság hiánya akkor állapítható meg, ha az egészségügyi ellátás megfelel az Eütv. 77. § (3) bekezdésében felállított törvényi követelménynek, amely szerint minden beteget az ellátásában résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával kell ellátni.

[28] Az elsőfokú bíróság az aggálytalan szakértői vélemény (illetőleg annak írásbeli és szóbeli kiegészítése) alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem bizonyította az okozati összefüggés fennállását; a bizonyítatlanságot a felperes hátrányára értékelve – a kereset jogalapjának fennállása hiányában – utasította el a keresetet. Ennélfogva a jogvita eldöntéséhez nem volt szükség a felelősség alóli mentesülés lehetőségének, illetőleg az alperes által nyújtott egészségügyi ellátás megfelelőségének avagy felróhatóságának vizsgálatára.

[29] Fellebbezésében a felperes azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság – álláspontja szerint indokolatlanul – elzárta az ellenbizonyítástól az ítékezés alapjául szolgáló szakvélemény aggálytalanságának megdöntése körében. A fellebbezés elbírálásához ezért a Fővárosi Ítéltáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályoknak megfelelően hagyta-e figyelmen kívül a felperes által utólagosan előterjesztett orvosi iratokat és a szakértői vélemény kiegészítésére irányuló bizonyítási indítványát. A Pp. 220. § (1) bekezdése szűk körben teszi lehetővé az utólagos bizonyítást; e törvényi szakasz a) pontja szerint ezek közé tartozik az az eset, ha az utólagos bizonyítás valamely bizonyítási eszköz bizonyító erejének, a bizonyítás eredményének a cáfolatára szolgál, feltéve, hogy az ellenbizonyítás lehetőségének módja, eszköze csak a lefolytatott bizonyításból vált felismerhetővé a bizonyító fél számára.

[30] A felperes a szakértői vélemény számára kedvezőtlen megállapításainak cáfolata érdekében indítványozta az utólagos bizonyítást arra vonatkozóan, hogy nem a 2011. évi nyaki gerincsérv műtét, hanem az alperes által végzett 2017. évi műtét idézte elő zsidbadásos panaszait, vagyis az utóbbi műtét áll oksági kapcsolatban az egészségkárosodásával, illetőleg munkájának elvesztésével. A szakvélemény előterjesztése előtt a felperesnek nem kellett azzal számolnia, hogy a releváns tények közé tartozik, hogy panaszai 2017 előtt milyen gyakorisággal és milyen intenzitással jelentkeztek. A panaszok okának feltárása ugyanis olyan szakkérdés, amelyhez szakértői bizonyítás szükséges, önmagában a felek előadása – az alperes ellenkérelemben megtett utalása – az okozati összefüggés fennállását nem bizonyítja. Ennélfogva e szakkérdés megválaszolása csak azt követően vált jelentőssé, miután a véleményezésben részt vevő szakértők egyetértettek abban, hogy a felperes panaszai a 2011. évi sérülésére vezethetők vissza. Ekkor vált világossá a felperes előtt, hogy a 2017. évi műtétet megelőző állapotának is jelentősége van, és a

munkaalkalmassági vizsgálatok esetleg megcáfolhatják a szakvélemény okozatosság terén tett megállapítását.

[31] A kifejtettek szerint az utólagos bizonyítás eljárási feltételei teljesültek, így a Pp. 220. § (3) bekezdése értelmében a felperesnek lehetősége nyílt arra, hogy a szakvélemény kézhezvételétől számított 15 napon belül utólagos bizonyítási indítványt terjesszen elő. A felperes azonban a törvény által meghatározott határidőben nem terjesztett elő bizonyítási indítványt; a szakvéleményre tett észrevételében ugyan utalt arra, hogy a 2017. évi műtétet megelőzően panaszai csak időnként jelentkeztek, és azok az életvitelét nem befolyásolták, de a szakértők szóbeli meghallgatásán kívül mást nem indítványozott, és nem tett említést a munkaalkalmassági vizsgálatok eredményéről sem (2021. augusztus 2-án benyújtott 29. sorszámú felperesi beadvány). A felperes nem volt akadályozva abban, hogy a rendelkezésre álló 15 napos határidőben indítványozza a munkaalkalmassági vizsgálatok során keletkezett dokumentáció bizonyítékként való figyelembevételét, egyúttal határidő engedélyezését kérje a dokumentumok beszerzésére, azonban nem élt ezzel a lehetőséggel. Az utólagos bizonyításra nyitva álló határidő elmulasztása miatt az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Pp. 220. § (7) bekezdése alapján az utólagos bizonyítékként előterjesztett orvosi iratokat figyelmen kívül hagyta.

[32] Akkor is helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a 2022. február 7-én benyújtott szakorvosi véleményt is figyelmen kívül hagyta. A felperes ugyanis abban sem volt akadályozva, hogy ezt az orvosi véleményt a szakértői vélemény kézhezvételétől számított 15 napon belül beszerezze, vagyis az utólagos bizonyítás határidőben történő előterjesztésének tekintetben sem volt akadálya. Arra is helytállóan utalt az elsőfokú bíróság, hogy a traumatológiai szakrendelésen adott vélemény nem alkalmas az ellenbizonyításra, mivel abban nincs utalás a singcsonti ideg károsodásának műtéti eredetére. Ez azt jelenti: az utólagos bizonyítás Pp. 220. § (3) bekezdésében foglalt feltételei nem teljesültek, mivel a felperes által megjelölt bizonyíték nem alkalmas a szakvélemény cáfolatára.

[33] Az utólagos bizonyítás feltételei teljesülésének hiányában nincs szükség a szakértői vélemény további kiegészítésére; az elsőfokú bíróság aggálytalan – kiegészítésre nem szoruló – szakértői véleményen alapuló érdemi döntésének megváltoztatására ezért nem volt indok.

[34] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – a Pp. 386. § (4) bekezdése szerint helyes indokaira utalással – helybenhagyta.

[35] A Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében az eredménytelenül fellebbező felperes köteles megtéríteni az alperes fellebbezési eljárás során felmerült ügyvédi költségét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5), (6) bekezdései alapján a jogi képviselő ellátása érdekében kifejtett ügyvédi tevékenység munka- és

időigényességére figyelemmel mérlegeléssel állapította meg, amelyhez a 4/A. § (1) bekezdése értelmében hozzáadódik az áfa.

[36] A Pp. 102. § (6) bekezdése szerint a felperes – az elsőfokú bíróság ítéletének a meghozatala után a 61. sorszámú végzéssel engedélyezett – teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Budapest, 2022. szeptember 21.

Dr. Kincses Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Csordás Csilla s.k.

előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k.

bíró